

אוסף סיפורים שטז
מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך שמואל אייזיקוביץ
eisikovits1@gmail.com

אנחנו לא באותו סירה. (שרה פכטר)

לאורך המגפה הזו, אני כל הזמן שומעת את הביטוי "כולנו באותה סירה". ובכן, זה ממש לא נכון. יש אנשים שחולים או שחיהם נתונים בסכנה. אחרים איבדו בני משפחה. יש אנשים שמתמודדים עם בידוד קשה מנשוא ובדידות, בשעה שלאחרים יש משפחות גדולות ותחומי אחריות נרחבים. ייתכן שעל כולנו עוברת אותה סערה, אך הסירות שלנו שונות למדי.

לכל אחד יש חוויה שונה מהמגפה והאופן שבו אנו מפנימים את המציאות הזו ישפיע על האופן שבו נתמודד עם הסערה ועל המידה שבה נוכל לצאת מתוכה מאושרים.

שון אייקור, חוקר ומרצה ידוע מהארוורד, מספר לקהל שלו את הסיפור הבא:

דמיינו לרגע שאתם נכנסים לבנק. בבנק יש עוד 50 אנשים מלבדכם. לפתע, שודד נכנס פנימה ויורה פעם אחת. אתם חוטפים כדור בזרוע ימין.

עכשיו, אם הייתם מתארים את האירוע הזה בכנות לחבריכם ולעמיתים לעבודה למחרת, הייתם מתארים אותו כאירוע משמח או מצער?

כמעט תמיד, הקהל מגיב בחלוקה של 30/70. רוב האנשים אומרים שמדובר באירוע מצער באופן אובייקטיבי. "אני בסך הכל הייתי עסוק בענייני, הייתי בסידורים, ולפתע אני חוטף כדור ביד!" או "ברצינות?! אני האדם היחיד שנורה?!" אין ספק שמדובר במזל ביש.

איכשהו, 30% מהקהל מגיע למסקנה שזהו למעשה אירוע בר-מזל. הם רואים נקודת מבט שונה: "הייתי יכול לחטוף כדור בראש או בלב. יכולתי למות". אחרים טוענים, "חמישים אנשים בחדר ואף אחד לא מת! זה מזל גדול".

מהיכן נובעת היכולת הזו לראות את חציה המלא של הכוס? כיצד נוכל ליצור בעקביות הסתכלות חיובית על החיים?

אנחנו מספרים לעצמנו סיפורים באופן קבוע. כשאנו נמצאים במצב מסוים, באופן לא מודע אנו מספרים לעצמנו כמה סיפורים מנוגדים, שמשווים בין מה שיכול היה להיות לבין מה שקרה בפועל.

אותם אנשים שסיפור-הנגד שלהם היה *אני האדם היחיד שנורה*, יסיקו, באופן הגיוני, שירייה בזרוע היא אירוע מצער.

אולם אלו המשתמשים באותו סגנון חשיבה השוואתי לפיו *יכולתי למות, אבל שרדתי*, יתייחסו לירייה בזרוע כאל משהו חיובי.

השוואות שאנו עורכים בין מצבי חיים הן מה שקובע את מידת שביעות הרצון שלנו בחיים. היכולת שלנו ליצור הסבר חלופי היא המפתח הקובע אם נגיב מתוך שיתוק רגשי או בגמישות והסתגלות. על-ידי טיפוח סגנון חשיבה של מתן הסבר *חיובי*, תוכלו להפוך לחלק מאותם 30% מהאנשים שרואים את חציה המלא של הכוס.

החלק הכי טוב בסיפור-הנגד הוא שהוא היפותטי לחלוטין. ופירוש הדבר הוא שיש לנו את היכולת ליצור סיפורים כאלה ולהשתמש בהם כדי שיסייעו לנו להרגיש מאושרים יותר.

המשנה מלמדת אותנו, "איזהו עשיר? השמח בחלקו" (מסכת אבות ד, א). כיצד נגיע למצב זה של חיוביות? הסוד טמון בסיפור, בסגנון החשיבה החדש שאדם יכול ליצור לעצמו.

לא משנה עד כמה המצב שלנו נורא, יצירת סיפורים מנוגדים, ססגוניים ומלאי חיים, תסייע לנו להמתיק את חיינו.

מה אתם אומרים לעצמכם בזמן מגפת הקורונה?

האם אתם אומרים:

•אני לא יכול יותר.

•המסכות האלה חונקות אותי!

•אולי עדיף להשאיר את הילדים בבית שלא יידבקו?

•הילדים לא מפסיקים לריב!

•כל כך עצוב שעדיין אי אפשר לארח...

•אני שונאת ללמד את הלמידה מרחוק!

או

•יש לי מזל שאני חי.

•כל בני המשפחה שלי בריאים.

•תודה לא-ל שאני לא תקוע בבית חולים.

•אני כל כך שמחה שיש לי משפחה וילדים שאוכל לחבק גם אם עדיין לא מחבקים חברים וידידים.

•אני מודה על כך שיש לי גישה לאמצעי מיגון.

כשבאמתחתנו סיפורי-נגד טובים, אנו יכולים להתמודד עם כל סערה. סיפורים אלה הם הסוד הנצחי לטיפוח עין טובה וגישה חיובית. יום אחד, בעוד כמה שנים מהיום, ייתכן שיהיה לנו שבוע רע או חודש רע, אולם יש לקוות כי זיכרון הקורונה ישמש כסיפור-נגד שימלא את אותו רגע קשה בשמחה.

בלמים [מתוך 'הגדת-הגדש"פ]

סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: נסעתי מתל אביב לרחובות, כדי ללמד. ליד מושב הנהג ראיתי מדבקה, לאמור: "נהג, בדוק את הבלמים לפני צאתך לדרך. הוועדה למניעת תאונות דרכים". שאלתי את הנהג: "סלח לי, אדוני, מה כתוב כאן?". הפטיר: "ומה, האם אינך

מבין עברית. "אתה יודע, אלה מבני ברק יודעים עברית מהתורה... המילה 'בלמים' לא כתובה שם... מה זה? שמח הנהג להסביר: "לכל מכונית יש בלמים. אה, סליחה!, מעצורים, ברקס. ולפעמים המעצורים נשחקים, או נתקעים, ואז אי אפשר לבלום, כלומר לעצור, את המכונית. ואז היא עלולה לגרום לתאונה. להתנגש במכונית אחרת, או לדרוס חלילה עובר אורח". "עכשיו אני מבין", אמרתי. "תגיד לי, הנפיקו כזו מדבקה גם לבני אדם. להדביק, נגיד, על החולצה". "לבני אדם?", הוא לא הבין". - אסביר לך. גם בן אדם יוצא לדרך. דרך ארוכה, מילדות ועד שיבה. הבלמים שלו, תקינים? אתה יודע... כדי לשלוט על רצונותיו, לבלום את תשוקותיו, לחסום את יצריו? האם יש לך מושג כמה תאונות קורות לבני אדם, משום שאין בלמיהם תקינים? שלא בדקו אותם לפני צאתם לדרך. "קרא: "פעם ראשונה שאני שומע כאלה מילים! תגיד, אז ידעת מה הם בלמים, הא? עבדת עלי" "אני עדיין אוהב בלעבוד על עצמי", השבתי לו, "לחזק את הבלמים...".

ה'גביר'

מספרים כי הברון רוטשילד הגיע לעיירה אחת בשעת בוקר מוקדמת ונכנס לבית הכנסת לתפילת שחרית. הוא רואה שכולם כבר נמצאים: הרב, החזן, הדיין, המתפללים, ולמרות זאת לא מתחילים בתפילה... מששאל לסיבת העיכוב הסבירו לו כי ה'גביר' של העיירה טרם הגיע, וכולם מחכים לו... עוברות חמש דקות, עשר דקות, וכולם עדיין מחכים... בשבע ורבע מגיע ה'גביר' עם עיניים שנפתחו לו זה עתה מהשינה, צועד למקומו בכותל המזרח, מתיישב ליד הרב ונותן את האות שאפשר להתחיל בתפילה...

הברון רוטשילד התפלץ בקרבו מחוצפתו של אותו "גביר"... רב בית הכנסת צריך להמתין לו? כל הציבור צריך להמתין לו? הגיעה קריאת התורה. הברון ביקש עלייה ולאחריה עשו לו "מי שברך". כשהגבאי הגיע לקטע "בעבור שנדב" אמר הברון רוטשילד: "בעבור שאני נודב את סכום כל רכושו של הגביר". מכיוון שהגבאי לא ידע שהברון רוטשילד הוא העומד לפניו, אמר לו: "משוגע! לגביר הזה יש הון עתק!" והברון נשאר בשלו: "בעבור שאני נודב את סכום כל רכושו של הגביר!" נענה הגבאי ואמר לו: "אל תעשה ליצנות! אם אתה רוצה לתרום לבית הכנסת – תאמר סכום, ואם אינך רוצה לתרום – אין אף אחד שמחייב אותך." והברון משיב: "כבר אמרתי שאני רוצה לתרום. ואף אמרתי את הסכום אותו אני רוצה לתרום!". "יש לך את הסכום הזה לתרום?" שאלו הגבאי. "כן", השיב, "יש לי פי אלף אלפים יותר מן הסכום הזה". כמובן שנוצרה מהומה בבית הכנסת ואז נודע לגבאי כי הברון רוטשילד הוא העומד לפניו.

הגבאי מיהר ל'גביר' של העיירה וביקש ממנו לפרט את סכום הונו כדי שהברון רוטשילד יידע כמה לתת. אך הגביר סירב בטענה כי אין הוא מעוניין לחשוף ברבים את ענייניו האישיים. ניסו לשכנע אותו: "מדובר כאן על הפסד ענק לכל הקהילה, כשמסבירים לו: כסף זה, שיתרום הברון, יסייע לכל עניי העיר. אם לא תגלה את סכום הרכוש שבידך – הברון יעזוב את העיירה ונפסיד את הכול". הגביר נשאר עומד בסירובו: "אי אפשר לדרוש ממני לחשוף את ענייני הפרטיים ברבים." אמר להם הברון רוטשילד: "אין צורך שהוא יגלה! יש בכוחי לברר זאת בכוחות עצמי. אני אשלם לעורך דין, לרואה חשבון, והם יכולים לעיין בפנקסים הרלוונטיים ועל פיהם לדעת את הונו". בדקו, וחזרו ובדקו, והתברר שאין לו, כמעט, שום דבר. רוב רכושו משועבד לבנקים, אבל הוא מציג את עצמו כ'גביר של העיירה'. כולם מחכים לו בתפילה" ...

עושר שמור לבעליו לרעתו" (קהלת ה, יב), מפרש רש"י: "כעושרו של קורח שעל ידי כן נתגאה וירד לשאול". אל לאדם להשתמש במתנות שקיבל מהקב"ה לרעה כי אז קלונו יתגלה ברבים.

הישועה המידית (בית זכריה, עלון 272)

סיפר המשפיע הגה"צ רבי אלימך בידרמן שליט"א. זה היה בביתו של איש יקר ובעל חסד. אשר פתח את ביתו לרווחה לכל אורח, חולה ונזקק, תמיד סעדו על שולחנו אורחים שונים ממקומות מגוונים, באהלו מצאו פינה חמה כל סוגי האנשים, גם השונים או המשונים.

על אורחיו הקבועים, נמנה אדם גלמוד ובודד, אשר היה סועד על שולחנו מדי שבת בשבתו. שבת אחת, בעת הסעודה נפגע האורח שכבר הפך לבן בית. משהו לא היה מספיק לכבודו לפי טעמו, והוא החל זועק וצועק על הפגיעה האינדיבידואלית בכבודו, ובין היתר – מתפרץ גם על בעל הבית. בתחילה שתק המארח, קיבל באהבה ובהבנה את ההפרעה, וחשב כי בעוד מספר דקות יישכח הדבר ולא ייזכר עוד, אך הלה לא נרגע... התפתח דין ודברים סוער, מריבה של ממש פרצה, ובעיצומה – קם האורח ועזב את הסעודה, ולא שב אל הבית יותר... הענין כמעט שנשכח, אף שעדיין תפס פינה מציקה בלבו של המארח, שהיה באמת יהודי בעל לב טוב, והיטב חרה לו הדבר כיצד הגיע למצב של מריבה והשפלה כלפי אורחו המסכן. אך מה יעשה, כך הצדיק את עצמו, הלא לא נותרה בידו ברירה...

ימי עשרת ימי תשובה הגיעו, ימים בהם כל יהודי עושה חשבון נפש ובודק בחדרי לבו מה עבר עליו בשנה האחרונה. רעייתו של בעל הבית נזכרה בסיפור המעשה, ופנתה לבעלה: אולי עכשיו, לקראת יום הכיפורים, תבקש את סליחתו של האורח שנפגע? נכון שהצדק אתך, אך אולי עדיף לוותר, ולשוב ליצור עמו שלום ואחוה? בתחילה סירב לשמוע. 'הן אני כאן בעל הבית, ואורח זה שנהנה מידיי במשך תקופה, הכריחני בהתנהגותו הנלוזה להשתיקו. שאני אבקש ממנו סליחה?!' – שאל בתדהמה. אך רעייתו חיכתה לטיעון הזה כדי לשוב ולטעון: 'הן כבר תקופה ארוכה יש לנו בת בשידוכים, שמא עניין זה הוא המעכב בעדנו מלחוג את שמחת אירוסיה? הרי נכון שהצדק עמנו – אבל אולי המחלוקת הקטנה עם האורח הזר היא המונעת מהשמחה לפרוץ לביתנו?' האב השתכנע, והחליט לחפש אחר האורח. 'מי יודע', הרהר שוב ושוב, אולי המחלוקת עם האורח חמורה כל כך, עד שהיא המעכבת את שמחתנו... אולי שערי שמים סגורים בפניי, רק כי מסתובב יהודי שנפגע ממני... אעשה כל מאמץ לאתר את האורח, ליישב עמו את ההדורים, ובזכות זה אזכה לפתוח לי שערי שמים ולהביא את השמחה אל ביתי!' – החליט באומץ.

אלא שהמשימה לא הייתה קלה, לאחר חיפוש ארוך, גילה בעל הבית שהאורח עבר להתגורר בחו"ל, רק אחרי מאמץ רב הצליח לייצור עמו קשר, כששמע האורח את קולו של המארח – מעבר לקו, השתררה שתיקה המומה, רגע לפני שפרצו מפיו ביטויי התרגשות עזים. האורח נפעם מגדולתו של המארח שהתאמץ כל כך לאתרו ולבקש את סליחתו, וכמובן – מחל לו על אתר, והשיחה הסתיימה באיחולי 'גמר חתימה טובה' ושבקרוב מאוד יזכה לערוך שמחה. לפעמים, סוד קסמו של השלום והאחוה פועל את הישועה מידית, ובאופן כה בולט. כבר במוצאי יום כיפור התקשר שדכן, אשר הציע הצעה כלילת מעלות, חתן ייחודי שממתין

בדיוק לבתו של בעל הבית ... בליל ערב חג הסוכות נשברה הצלחת, והצדדים שתו 'לחיים' בשמחה, תוך שהאב המאושר אינו יודע איך להודות לה' על האושר הרב שנפל בחלקו, על הישועה המידית המוכחת בזכות הבריחה ממחלוקת ...

אך סיפורנו לא תם עדיין, לאחר החג, נערכה שמחת האירוסין בהשתתפות, בני משפחה, מכרים, שכנים, ועוד, והנה, בעיצומה של השמחה, בין הברכות המרגשות לטעימות העשירות, הופיע אורח מפתיע במיוחד ... היה זה אותו אורח גלמוד, שאך לפני שבועיים שהה בחו"ל ומשם סלח על הפגיעה בו, והנה, הפלא ופלא – גם הוא כאן בשמחה, נרגש ומרקד, שש ושמח ... האב והאורח לחצו ידיים בידידות, ואז אמר האורח המפתיע, וחשף טפח נוסף עד היכן כוחו של השלום: אתה בטח מתפלא מדוע הגעתי הנה מחו"ל, וכיצד קרה שמיד אחרי החג באתי לכאן בזריזות ועוד הספקתי להשתתף בשמחתך ... ובכן, המשיך האורח והכריז בהתרגשות, 'הנני לבשר שבשעה טובה, לאחר שנות בדידות ארוכות, גם אני התארסתי אמש עם כלה מארץ ישראל'! 'מזל טוב!' – הכריז המחונן בהתרגשות, ושב ולחץ את יד אורחו. 'זכינו, בסייעתא דשמיא! הנה כי כן, בזכות המחילה המשותפת, בזכות שמחקנו את פגיעות העבר והתחלנו בחיים חדשים בשלום ואהבה – זכינו לערוך שמחות באותה עת'!

הנה לנו דוגמא, איך ההחלטה למחוק את המחלוקת והפגיעות הישנות ולפתח דף חדש, הביאה לישועה גלויה וברורה. מדהים לראות כיצד מחיקת המחלוקת וטיפוח השלום פתחו עבורם שערי שמים, וזכו כל אחד מהם בישועה.

השקל הנוסף [מתוך הספר 'כבודם של ישראל']

סיפר הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א: נעימות המידות של דודי רבי חיים ברים זצ"ל היתה נדירה ומיוחדת במינה. הוא נכנס לנפשו ולליבו של הזולת, ממש חי אותו, ועל כך ידע איך להתנהג עמו, ואיך לרומם את רוחו. היה לו מנהג קבוע, כאשר היה נוסע במונית היה נוהג להוסיף לנהג שקל-שנים יותר ממה שהראה הצג של המונה. והסביר את מנהגו: "נהגי המוניות סובלים מתדמית שלילית. גם אם פה ושם יש בהם כאלה המתנהגים באופן שמצדיק את התדמית השלילית, ההכללה עושה עול לרבים מהם. אבל נחשוב רגע: מה יוצר את התדמית השלילית הזו? התשובה: העובדה שאנו נוטים להתייחס אליהם במבט שלילי, יוצרת אצלם דימוי עצמי נמוך, וההתנהגות שלהם היא בסך הכל תוצאה וביטוי לכך. האדם אומר לעצמו: 'אם כך חושבים עלי - אתנהג בהתאם'. במקום להראות את הצדדים החיוביים שלו, ובמקום לנסות לשנות את הצדדים שאינם חיוביים במידה וישנם - הוא מקבע לעצמו את התדמית שלו, כפי שהיא רווחת בעיני הציבור. הוא כה מתוסכל מהדימוי שלו, עד שהוא מוצא לנכון להוכיח לציבור שהם צודקים... לכל זה יש פתרון פשוט: על ידי שמגביהים את הדימוי הנמוך שלהם. ואיך עושים זאת? קודם כל, על ידי יחס מכובד ומכבד נוטעים בהם הרגשה שאינם נחותים. וכשהדבר בא ממקום אמיתי, זה מחלחל ומשפיע. אחת הדרכים הסמליות היא על ידי מתן תוספת של שקל-שנים מעבר למחיר הנסיעה, כמחווה וביטוי להערכה. "סיפרה בתו של רבי חיים: "פעם נסענו יחד במונית, וכשהגענו למחוז חפצנו, הראה צג המונה שלושים שקלים. הושיט רבי חיים לנהג שלושים ואחד שקל. אמר לו הנהג: "סליחה, הרב הביא לי שקל מיותר. ... אמר לו רבי חיים: "זה לא מיותר! שלושים השקלים הם עבור הנסיעה, והשקל

הנוסף הוא עבורך, לאות הערכה. "... הנהג התפעל מהמחווה הקטנה של הרב הצדיק, והם נפרדו לשלום.

"לאחר כמה שבועות", ממשיכה הבת, "ניסיתי לעצור מונית במשך זמן רב, אך לא היו מוניות פנויות. לפתע עצרה לידי מונית, הנהג פונה אלי ואומר לי: 'דעי לך, האמת היא שאין לי פנאי כעת, אבל אני זוכר אותך מהנסיעה עם אביך, את זוכרת שהוסיף לי שקל? איזה צדיק! תכנסי למונית, אסיע אותך, על אף שבאמת אין לי זמן כעת. ... בדרך אמר הנהג: 'דעי לך השקל הבודד היה שווה בעיני פי מליון יותר משלושים השקלים, כי על ידי זה אביך הראה לי, שהוא מבין שנהג מונית הוא גם כן בן אדם. ..."

צא ולמד, היאך אדם יכול לרומם את השני בשקל אחד. ... ללא מאמץ רב, בהשקעה כספית של שקל אחד, של מילה אחת, של חיוך אחד, אפשר לחולל שינוי בבני אדם.

זאת התורה אדם כי ימות באהל (יט, יד) [מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב אשר קובלסקי]

הוא היה בחור צעיר לימים, כאשר גונבה לאוזנו השמועה המרנינה. מעודו שאף ורצה להתעלות בתורה, והנה, מסתבר שנמצא המקום בו יוכל לממש את שאיפתו זו. הוא ארז לעצמו צרור מיטלטלין קטן, נפרד מהוריו ובני משפחתו, ושם פעמיו לעבר תחנת הרכבת.

בתום מסע לא קצר הגיע לעיירה גרודנא, שכל אירופה ידעה כי בה שוכנת הישיבה המפורסמת 'שער התורה', בראשותו של הגאון המפורסם רבי שמעון שקאפ זצ"ל. הוא נכנס בשערי העיירה והחיש את צעדיו לעבר הישיבה, הניח את צרורותיו בפינה סמוך לשערי הישיבה, ומיהר לנקוש בדלתו של ראש הישיבה. הדלת נפתחה, וראש הישיבה קידמו במאור פנים ובחיוך רחב, כשזקנו היורד על פי מידותיו משווה לו פני מלאך, ומשרה בחדר אווירה אצילית ורגועה. ראש הישיבה החל לבחון את התלמיד שלפניו, ותחילה ביקש לעמוד על היקף ידיעותיו ומושגיו בעולמה של תורה. עד מהרה נאלץ ראש הישיבה לרדת משאלות עמוקות לשאלות פשוטות, ואף לשאלות הבהרה בסיסיות ברש"י ותוספות, כאשר הולך ומתברר כי הבחור אינו יודע דבר, אין לו שיג ושיח בסוגיות הש"ס. "ומה אתה כן יודע?" - שאל ראש הישיבה לבסוף. "כלום" - נענה הבחור על אתר, כשאנחה כבידה נלווית לקולו. "הלא לכן הגעתי הנה, כדי להתחיל ללמוד ולהתייגע בתורה. כיום אינני יודע דבר!" - היטיב לסכם את מצבו הבישי. "אם כן, איני יודע אם זה המקום עבורך" - הסביר ראש הישיבה. "הן הישיבה כאן היא כמעונות אריות, הוגים כאן בתורה גדולי העילויים. לא נראה לי שזה המקום לעשות בו צעדים ראשונים..." - הסביר ראש הישיבה את סירובו לקבלו. ראש הישיבה חיזקו ובירכו כי יזכה להתעלות בתורה, אך היה איתן בדעתו כי אין כאן המקום המתאים לו. הבחור יצא מלפניו בברכיים כושלות, כשאך בקושי הוא עוצר את דמעותיו מלפרוץ. רק כשעמד על יד שער היכל הישיבה, הביט פנימה בערגה ונוכח בהדי קול התורה הפועם בעוז בחללה, נתן דרור לדמעותיו שהיו מעורבות בצער, כאב, אכזבה, געגוע ורצון ... אולם, אם בחור רגיל היה נשבר ושב כלעומת שבא, הרי שרוח אחרת הייתה עם מיודענו. הוא נטל את צרורותיו ועבר לבית מדרש סמוך, מקום ממנו יוכל לצפות על בניין הישיבה, למען יעדו יעמוד תמיד לנגד עיניו. מצא לעצמו פינה בהיכל בית המדרש, הוציא את המסכת הראשונה מארון הספרים, והחל מנסה ללמוד...

לא בקלות עלה הדבר בידי בחור שלא היו לו מושגים ראשוניים בים התלמוד. הוא החל ללמוד בקצב איטי להחריד, מאמץ את ראשו בהבנת כל מילה וכל שורה, כל סוגיא וכל נושא. הוא נדרש לשעות ארוכות של עמל ויגיעה כדי להבין משנה אחת, דרשה אחת, אפילו סיפור תלמודי היה אתגר. גם התנאים הגשמיים לא היו קלים. כיוון שלא נמנה על בני הישיבה, נאלץ לישון באכסניות משתנות, לאכול שיירי מזון שהותירו אחריהם הבחורים או סתם אנשים טובים. אבל התנאים הגשמיים הקשים כלל לא עניינו אותו, כל מעייניו נתונים לאתגר הרוחני, לקרב המפואר שניהל על הבנת כל אות ומילה... וככל שהקושי הכביד - כך גבר רצונו לצלוח אותו בשלום. לילות כימים הגה באותיות הקטנות, התעמק בכל שיטה, רכן על כל רש"י, התמיד בנסיונותיו ללא הרף. ולאט לאט, בקצב איטי אך בטוח, נפתחו בפניו מעיינות החכמה והוא הצליח להבין ולהשכיל ...

שנה וחצי חלפו על הבחור כך. למעלה מ-500 ימים של מאבק על כל הבנה, מלחמה על כל שורה, שאחריהן - כבר היה תלמיד חכם לא קטן, בקי בחלק ניכר ממסכתות הש"ס. וכשהרגיש בשל מספיק - אזר אומץ ונכנס לשיעורו של ראש הישיבה, הגאון רבי שמעון שקאפ...

החדר המה תלמידים, איש לא הבחין בכניסתו של הבחור הנמוך והצנום, שהתמקם בפינה נסתרת ופתח את הגמרא הגדולה בעיניים מאושרות. פניו נצצו, לאושרו לא היה קץ - הנה הוא ניצב בחדר השיעורים, רבי שמעון - ראש הישיבה פתח בדבריו המאירים, וכל התלמידים עשו אוזנם כאפרכסת ... במהלך השיעור הציג רבי שמעון תירוץ אפשרי למהלך מוקשה. כל התלמידים הקשיבו בחדווה, התענגו על התירוץ המבריק. לפתע נשמע קול קורא מירכתי החדר: "והלא תירוצך זה נסתר מגמרא מפורשת."? היה זה אותו תלמיד, אותו תלמיד שאך לפני שנה וחצי לא התקבל לישיבה כי לא היה לו צל של מושג בסוגיות הנלמדות. ועתה - מצחו של רבי שמעון שקאפ נחרש קמטים, הקושיה שהעלה התלמיד אכן גאונית ואין לה פתרון ... רבי שמעון פקח לפתע את עיניו החכמות ושאל: "מי הגאון ששאל את הקושיה הזאת."? הבחור הסמיק. הוא לא העלה בדעתו כי יבוא יום ורבי שמעון יתפעל מקושייתו, ראש הישיבה הנערץ שבעבר סירב לקבלו - ייצא מכליו ויחמיא לו... רבי שמעון כלל לא זכר את מה שקרה לפני שנה וחצי, תלמידים מקורבים הם שהזכירוהו, ואז התפעלותו גברה והלכה... התברר כי מיודענו הבחור - במהלך השנה וחצי שחלפו עליו מחוץ לישיבה, התמסר והתייגע עד אין קץ. והוא זכה להבין את התורה ולקנותה קניין נצח, הפך את הש"ס לממלכתו הפרטית, כשהוא שולט במסכתות השונות שלטון ללא מיצרים, בקי בכל דף וגאון בכל פרט.!

שנים חלפו. אותו בחור המשיך לעסוק בתורה בעמל ויגיעה, וכונה מאז בחיבה בשם 'משה מתמיד'. לימים עלה לארץ הקודש וכיהן כרב דגול ונערץ באחת מערי השרון, ונודע בגאונותו המופלגת. סיפור זה נחשף ביום בהיר אחד בישיבת 'נצח ישראל' שבשכונת רחביה בירושלים, כשראש הישיבה - הגאון רבי ישראל גוסטמן זצ"ל שהיה מגדולי תלמידי הגר"ש שקאפ זצ"ל, הזמינו למסור שיעור שלא מן המניין לתלמידי ישיבתו. כשהסתיים השיעור, ביקש רבי ישראל לשאת דברים קצרים בפני תלמידיו, וסיפר את סיפורו של 'משה מתמיד' זה". ראו נא ראו", הכריז רבי ישראל בפני תלמידיו, ואנו שמענו את הסיפור מאחד מהם, "לאן ניתן להגיע אם מוכנים להתאמץ ולהתמסר למען המטרה הנעלה. כי מי שמשקיע ומתמסר, מי שפועל בהתמדה ובמרץ, מי שלמרות הקשיים מוסיף לחתור בכיוון הנכון - אין כל ספק כי יצליח, התורה מתקיימת רק במי שמוכן להתאמץ ולהתמסר למענה"!.!

מחיר ההצלה (ברכת דוד)

הסיפור התרחש בערוב ימיו של הגר"ש אלישיב זצ"ל. באחד הימים חש רבנו שלא בטוב, ולפתע פתאום קרס ארצה והתעלף. בני הבית הנחרדים מיהרו להזעיק את כוחות ההצלה. למרבה הנס, באותה עת היה אחד מאנשי ה'הצלה' בסמיכות לבית, האיש רץ כחץ מקשת לבית רבנו והחל להנשימו ולהעניק לו עזרה ראשונה, עד אשר בחסדי שמים הצליח להחזירו לארץ החיים.

נס של ממש היה זה, כי אילו נאלצו לחכות עד הגעתם של כוחות ההצלה, סביר להניח שהיה זה מאוחר מדי... הרחוב החרדי היה כמרקחה והכל שחו אודות איש ההצלה, אשר זכה להציל את פאר הדור. התגלגלו הדברים עד מעבר לאוקיינוס והגיעו לאוזניו של יהודי עשיר, מולטי מיליונר, שלא חשב פעמיים: האיש התיישב, כתב המחאה בנקאית על סך... מיליון דולר, ושיגרה למציל הרב, תוך שהוא מצרף מכתב בקשה בו הוא מתחנן כי יאות למכור לו את מצוות ההצלה תמורת ההמחאה המצורפת.

המכתב הגיע ליעדו, ומבוכה עצומה פשתה בליבו של המציל. מאז ומעולם היה מצבו הכלכלי צר ודחוק; דירה לא הייתה לו, ואף לא פרנסה מסודרת. לא ירחקו השנים וילדיו יגיעו לפרקם, ואין לו אף כדי תשלום לשדכן... סבר הוא כי מהשמיים הגיעה ישועתו הפלאית לחלצו ממצרו. ובכל זאת, לא מלאו ליבו למכור זכות נשגבה ונדירה זו. בצר לו החליט לפוסק הדור בכבודו ובעצמו, לדעת מה יעשה. נכנס אל הקודש פנימה ותיאר לרב אלישיב זצ"ל את מצבו הכלכלי הדחוק ואת גודל ההצעה המפתה. שמע הרב אלישיב, והמשיל משלו: "היה פעם גביר גדול שנפטר והשאיר אחריו יורש יחיד - ילד קט בן ארבע שנים. הילד ירש את הרכוש הרב של אביו, את הווילה המפוארת ואת שאר הנכסים ושכיות החמדה. יום אחד הגיע אדם אחד' ובמתק לשון פנה אל הילד: 'ראה, ילדי: יש לי קופסה מלאה בשוקולדים ובכל מיני מגדים. אתה מוכן להחליף את הווילה ושאר הרכוש שירשת מאביך, תמורת השוקולדים והמתקים שלי?' ענה הילד: 'ודאי, מה השאלה? מי צריך את הווילה בכלל? אני רוצה ממתקים! אני רוצה שוקולדים! אני רוצה גלידות ופלאפל! אני רוצה ליהנות!' סיים הרב אלישיב זצ"ל ואמר: "דע לך, כי ההבדל בין מיליון הדולרים שמציעים לך עבור המצווה שעשית, הוא גדול הרבה הרבה יותר מההבדל שבין קופסת המתקים לווילה. זה רוחניות! זה נצחיות! נצח נצחים! ואין שווה למכור מצוה זו בעד כל הון שבעולם!"